

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 1535. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1818_330-txt-shoot-idm341.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Med andre Ord: det har i de senere Dage vitterlig, og hvad man især maa finde Sært, *virkelig* begivet sig, at en Tylvt Studenter, i Anledning af Baggesens Angreb paa Oehlenschlägers for tit nævnede Reise-Breve, har udfordret *Digteren*, der maaskee vel ikke sang for deres Vugge, men som dog for Skovens lyttende Fugle, sang om *sin*, før der kom Gænger under deres, udfordret ham til, paa Kloster-Latin at trættes med dem om sit Kald og sin Ret til at tale med om danske Digteres Arbejder; udfordret ham, der, medens de i det Højeste laae tørre i deres Svøb, med en, endnu ikke overtruffet Pen, beskrev en Deel af sin digteriske Vandring i Verdens Labyrinth, udfordret *ham* til at godtgjøre *dem* paa Latin, *sin* Ret til at tale med om *Reise-Breve* paa *Dansk* af en *Digter*. Er Tiden, som den vist nok er, temmelig vantroe, da er det ogsaa vist nok, at den ved slige Dagens utroelige Begivenheder maa fristes til, enten ei engang at troe sine egne Øine, eller til herefter at troe i Blinde, alt hvad man vil binde den paa Ærmet. Hvem skulde dog troet, at vore Dages Unger-1536Svende, der udgaae, som man siger, langt anderledes underviiste, dannede og vel opdragne, af Lærdoms og Vidskabs Plante-Skoler, end vi, som maatte i de gammeldags latinske Skoler nøjes med Underviisning efter en, som man siger, feilfuld Methode, og med den Dannelse og Opdragelse vi enten tog med os fra Fædrene-Huset, eller annammede ved Ordets, saa at sige: vilde, Virkning paa Hoved og Hierte; at Hine, siger jeg, ikke i Forstands-Udvikling, i Beskedenhed, ja i alt hvad Kløgt og Dyd kan nævnes, maatte vidt overtræffe os, der, efter Tidens Fordom, saa stifmoderlig behandledes: lærde kun vor Christen-Dom, og vidste knap, hvad *Moral* vilde sige, naar det skulde betyde Andet end Regler for at holde Bordskik, rede sit Haar, toe sine Hænder o. s. v., vi som slet ingen Anviisning fik til at bruge vor Forstand, men kun en dygtig Snyde, naar vi ikke brugde den, som Noget der fulgde af sig selv! Hvem skulde troet Sligt, og dog: af deres Frugter skulde I kjende dem; ogsaa iblandt os var der letnemme Unger-Svende, som fandt Smag i andre Gløser, end dem man fandt i Badens Lexikon, i andre Bøger end de, paa hvis Titelblad man læste: in usum juventutis, Unger-Svende, som hørde heller *Henrik Steffens* end Thomas Bugge, læste meget heller Adam Oehlenschlägers Svar i Dagen til Claus Pavels, end paa samme Sted en Parodie over Eventyret i den fremmede Bye; Unger-Svende, som havde ogsaa Mod paa at prøve deres Penne, og engang deres Lykke i meer end et Dag-Blad, og som siden have viist, at det var dog ikke tom Forfængelighed. Der gaves, siger jeg, ogsaa før i Dag, saa danne Studenter, som i deres Kreds havde Munden til Tjeneste baade paa Dansk og Latin, som tog Deel i hvad der offentlig forhandlede, og havde nok Lyst til engang at være med; selv var jeg en saadan Student, men selv blot at komme frem for Publicums Øine med mine uskyldige Penne-Prøver var mig en frygtelig Ting, og stedse rødmede jeg over det Spørgsmaal til mig selv: har du Noget at sige, som ei er sagt bedre før, eller som trænger til Gjentagelse, ja, uagtet jeg var ellers ikke bange for at sige min Mening, uagtet jeg troede at der i Grunden var dog Intet i, hvad Steffens saa henrivende fortalde, uagtet jeg hjemme gjorde mine skriftlige Anmærkninger, og uagtet han holdt 1537et Conversatorium, hvori vi alle opfordredes til at tage Deel, saa havde det dog været mig umueligt, at træde op og tage Ordet, ja det er vist, at en saadan Oprædelse ansaaes da blandt Dannemarks Studenter for et Beviis paa Ubeskedenhed og latterlig Forfængelighed. Hvad vi vilde dømt om en Tylvt, der havde vovet at udfordre en af Dannemarks navnkundige Forfattere til at forsvare et af sine Skrifter, end sige da, sit Kald og sin Dygtighed *mod dem*, behøver jeg vist ikke at tilføje, og dog vidste vi meget godt, at selv de største Mænd skal dømmes af Efter-Slægten, kun faldt det os aldrig ind, at der ved denne Efter-Slægt skulde forstaaes *Efterslægts-Skolen*; vi opgav ingenlunde vor Ret til i sin Tid, hvis vi kunde, at tale med, men vi syndes, det fulgde af sig selv, at før man offentlig vil bedømme hvem der har viist de *kunde* Noget, maa man offentlig have viist, man selv *kan* Noget, som er værd at tale om, eller i det Mindste vise det med det Samme, som Aandens Fuldmagt til at lade sit Navn trykke. Vi tænkte og talde helst paa Dansk, uagtet vi ansaae det for en stor Skam at skrive saa slet Latin, som jeg har seet af ret gode Hoveder siden, og vi meende, at hvem der lukker Munden høit op, uden at have Noget at sige, kunde vel øjeblikkelig skaffe sig et Navn, men dog kun Navn af en Gab-Mund, eller hvis det kom *meget høit*: en Gab-Flab, Navne, som vi langt heller, ved at holde *Haanden for Munden*, gjorde os Umage for at undgaae, end for, ved at stikke Næverne i Siden, tilgavns at fortjene. Denne Tænkemaade, som jeg, tilligemed saa meget andet Gammeldags, har indsuet med Moders-Melken, kan, hvad jeg hidtil har seet af en dristig Ungdom, der sagtens drømmer sig langt mere *sund og dygtig*, ingenlunde bringe mig til at forlade, og det saa meget mindre, som jeg vilde skammet mig, hvis jeg ikke, som nittenaarig Ungersvend, naar jeg havde været ubeskeden nok til at tage fat, skulde have ført Striden mod Baggesen, i det Mindste tolv Gange saa godt som hele Tylvten, og, for en Feils Skyld, Peer Vegner med, thi, om han saa var hundrede Aar, og havde, selv til Hans Mikkelsens Forlystelse, gaet hundrede Gange, som Dreng i hans Tøfler, fortjener han dog ikke engang at kaldes en *Aars-Unge* i Literaturen, saalænge han ei har leveret 1538et Værk, en Aand kunde være bekjendt at regne for *et Aars* Afrørde. Skammet mig vilde jeg ved, naar Talen, som her, var om en Kritik eller Satire over en Digters Arbejder, da at gaae udenom hvad der skulde forsvares, pille et Par virkelige eller formeentlige Feil ud af Critiken, stiltiende indrømme min Udygtighed til at gjendrive det Øvrige, og stræbe at neddysse Sagen, ved at fortælle Publicum, hvilken fæl, afskyelig Krabat den Criticus var, hvor meget der kunde være at sige paa ham, og hvordan det gik ham forleden paa Thinget, hvad han maatte der stikke i Lommen o. s. v. o. s. v. Har man baaret sig bedre ad med at gjendrive Baggesens Angreb paa Øehs. Reise-Breve, da maa det være skeet hemmelig, og det mener jeg, vilde været en stor Skam, om saa den vittige Angriber havde været den Mindste i Tylvten, end sige, da det var en Aand, der ei fik Stemme allerede i Evalds og Vessels Dage, men som først efter en, hos os vel mageløs, almindelig Hyldning, i nogle Øren, og deriblandt i *sine egne*, overstemtes af Adam Oehlenschläger! Sæt ogsaa, at B. gik, som Skribent, i Barndom, sæt, at han, ømfindtlig over, af den yngre Slægt, ei blot at fradømmes Ret til det Høisæde han engang beklædte, men vel endog til Gang og Sæde i Danmarks Skjalde-Lag, sæt, at han, fortrydelig herover, havde spottet med et ganske forsvarligt Værk af en yngre Digter; da mener jeg, at i

det Mindste de *Yngste* burde tiet, og overladt det til den sundere og dygtigere Digter, at tie eller tale, som han fandt for godt; men kunde de ei ganske dye sig, burde de dog vist holde Styr: i et sømmeligt Forsvar lade den yngre Digtets Værk tale for sig selv, vogte sig vel for at tage Ord i deres Mund, som i al Fald kun passede i den navnkundige Forfatters, og fremforalt undsee sig ved, at drage den gamle Digtets øvrige Færd, end sige hans Hjerte ind i en Sag og for en Domstol, der laae ganske uden for samme. Var Bs. Satire sløv, velan, saa kunde den desbedre oversees, og, om det var nødvendigt, overbydes! Var den aabenbar kun en Frugt af Misundelse; desværre for ham, og desbedre for det angrebne Værk, der da neppe vilde behøve noget Forsvar! Selv i dette Tilfælde vilde Peer Vegeners tossede Storagtighed, og Tylvtens Kaadhed hos et skjønsonmt Publicum 1539vakt en Harme, som en Bespottelse af alle de *Hoved-Haar*, der graanede med Baggesens, og jeg skjønner ikke rettere, end at alle de æsthetiske Forfattere, der have leveret *Værker*, som en vaagen Efter-Slægt nødes til i det Mindste at læse og bedømme, at alle disse, hvor uenige de end ellers, og selv i den omtvistede Sag, kunde være, burde enedes om, lydelig at erklære deres højeste Mishag i en saa usømmelig Adfærd!